

Inzicht

Kunstenares

Anne-Mie Van Kerckhoven

Tekst Peter Van Dyck
Foto Damon De Backer

Pionier van de feministische kunst Anne-Mie Van Kerckhoven (70) is gefascineerd door de objectivering van het vrouwenlichaam, artificiële intelligentie en technologie. Ze is bijna veertig jaar getrouwd met performancekunstenaar Danny Devos en momenteel te gast in Zeno X Gallery in Antwerpen met de tentoonstelling *Placenta Saturnine Bercail*.

Ik nam het mijn ouders kwalijk dat we geen echt gezinsleven hadden. Ze hadden een feestzaal in Antwerpen en waren harde werkers. In de jaren zestig kregen ze General Motors als grote klant. Aan de banketten die ze voor GM organiseerden, hebben ze goed verdiend. Het gevolg was wel dat ze weinig tijd voor ons hadden. Als reactie daarop zei ik als tiener binnensmonds foert tegen alles. Op mijn twaalfde dacht ik: voor mij hoeft het allemaal niet meer. Dat is een gevoel waartegen ik lang en hard heb moeten vechten. Door te tekenen.

Zeggen wat je denkt zou toch normaal moeten zijn? De ontluistering was groot toen ik als volwassene ontdekte dat niet iedereen er zo over dacht. Ik begrijp nog altijd niet hoe je met de waarheid iemand kunt kwetsen. Ik zeg wat ik meen, maar blijkbaar komt dat soms heel agressief over. Vaak heb ik er moeite mee om me goed uit te drukken. Dus als ik dan de juiste woorden vind, spreek ik ze met veel kracht en overtuiging uit.

Verbeelding is de essentie van de mens. Op een rommelmarkt zag ik moslima's in sciencefictionboeken kijken. "Daar mogen wij niet in lezen van de Koran", hoorde ik hen zeggen. Sommige godsdiensten hebben angst voor de verbeelding, omdat ze er geen vat op hebben. Verbeelding is een dimensie die mensen delen. Werken lijken soms vanzelf te ontstaan. Dat komt omdat artiesten verbinding kunnen maken met een collectief bewustzijn.

We mogen ons gelukkig prijzen dat creativiteit zo belangrijk is in het Westen. Die waarde moeten we koesteren. In andere delen van de wereld is die niet zo'n prioriteit. Ik had onlangs een boeddhistische stagiair uit Singapore. Hij vult creativiteit heel anders in. Voor hem betekent het: verbeteren wat al bestaat.

Grensoverschrijdend gedrag van mannen heeft mijn leven bepaald. Zo veel mannen in de kunstwereld hebben me op de mond proberen te kussen. Jonge, mooie kunstenaressen waren niet veilig

voor hen. Dat ik seks als thema gebruikte, maakte hen extra opgewonden. Ik moest ook verbale vernederingen slikken en had niet de tools om daar adequaat op te reageren. Die waren mij nooit aangeleerd. Ik dacht: als ik niets zeg en het doodzwijg, gaat het wel over. Daarom heb ik grote bewondering voor de mondige vrouwen die door #MeToo zijn opgestaan.

Technologie geeft jongeren macht. Niet alleen zet ze jonge mensen aan het denken, ze biedt hun ook de mogelijkheden om het heft in eigen handen te nemen en verzet te organiseren. Vier jaar geleden vroeg Artsen zonder Grenzen me voor een project rond vaccins voor kinderen. Ze betrokken er ook Congolese artiesten bij. In Kinshasa hoorde ik het verhaal van kinderen die in opstand kwamen tegen de volwassenen. Ze waren de corruptie beu. Toen later hier de klimaatmarsen begonnen, zag ik de parallellen.

Vallen en opstaan is geen schande. Als iets mislukt, tast dat je identiteit niet aan. Vergelijk het met een wortel die in de grond zit. Als een steen in de weg zit, zoekt die wortel een andere weg. Als je maar genoeg voeding hebt, kun je verder groeien. Ondanks de tegenkanting die ik als vrouw in de kunstwereld ervaarde, hield ik vol. Met dank aan de steun van gelijkgestemden zoals mijn man Danny en aan het nooit eindigende leerproces. Ik zocht telkens weer naar nieuwe materialen en inspiratiebronnen. Ik heb altijd een grote fascinatie gehad voor de wetenschap en was geabonneerd op *New Scientist*. Ik vond er meer aansluiting dan bij mijn toenmalige collega-kunstenaars.

Artificiële intelligentie zal onze wereld weer menselijker maken. Onze gemeenschap is complex geworden, mensen raken gefragmenteerd. Artificiële intelligentie staat voor het eenvoudiger maken van systemen. Ze zal ons opnieuw 'heel' maken en dichter bij de essentie brengen, dichter bij het oer-zijn. Wanneer je de automatisering als een fenomeen bekijkt, wordt ze minder schrikwekkend. De besturingssystemen zullen steeds beter worden, maar zullen de mens nooit vervangen.

Expo in Antwerpen tot 26 februari.

Anne-Mie Van Kerckhoven - Zeno X Gallery. *A Long-Standing Collaboration* (45 euro), over haar langdurige samenwerking met de galerie, verscheen zopas bij Hannibal Books. zeno-x.com

'Ik zeg wat ik denk, maar
blijkbaar komt dat soms
heel agressief over'